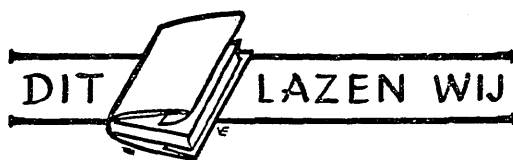

moeten worden bestudeerd en besproken.

De vergadering, waarvan de agenda o.m. bespreking van jaarverslagen en enkele benoemingen vermeldde, stond onder leiding van de praeses, ir. W. Swaan uit Deventer.

Van het *Theologisch woordenboek* onder hoofdredactie van Dr H. Brink O. P., met medewerking van vele andere (meestal Deminicaanse) theologen verscheen de achtste aflevering (uitg. J. J. Romen en Zonen, Roermond, Maaseik), lopende van Lanfrancius tot en met Moraalsystemen). Met deze aflevering is dan tevens het tweede der drie delen, die dit woordenboek gaat omvatten, compleet. Naast talloze kleinere bevat deze aflevering een aantal belangrijke grotere artikelen, waarvan mogen worden genoemd de voces liberalisme, liefde, liturgie, Luther, maagdelijkheid, Mandacisme, Maniekacisme, Maria (72 kolommen), mens, Mensenzoon, Messias, misoffer, Modernisme en monophysitisme (opvallend waardevol). De verschillende artikelen leiden op waardevolle wijze in de actuele problematiek der R.K. theologie der behandelde onderwerpen binnen. Daardoor heeft dit werk ook voor Protestantse theologen grote waarde. De weinige artikelen, die op het Protestantisme betrekking hebben laten we uiteraard met bijzondere belangstelling. Het sociaal-charitatieve werk was toch wel niet primair bij het Leger des Heils; allereerst wilde dit een evangelisatie-beweging onder de volksmassa's zijn. De documentatie bij dit artikel is nogal pover. Bakker (kol. 3037) is wel een Lutherkenner, maar geen Lutherse theoloog, maar Geref. hoogleraar te Kampen. In het artikel over Luther is de invloed van Van de Pols Wereldprotestantisme duidelijk te bespeuren, maar aan „het christelijk dilemma” waarvoor L. ons stelt wordt vrijwel geen aandacht geschonken. Al met al een goede aflevering van een belangrijk standaardwerk.

A. J. B.

Dr Joh. H. Scheurer. „DE PERSONEEL-CHEF IN DE PRACTIJK”.

Uitg. Voorhoeve, Den Haag 123 blz. f 4,90.

Dit boekje geeft een algemene orientatie onder de opschriften: personeelchef; verhouding tot directie; samenwerking met het kader; contacten met kernen en ondernemingsraden; personeelscontacten; samenwerking met psycholoog, bedrijfsarts en maatschappelijk werkster; relaties buiten de onderneming; leiding der personeelsafdeling; eigen toerusting.

Kennelijk geen theoretische wijsheid, doch gebaseerd op een jarenlange ervaring, vormt het een zeer leesbare inleiding voor hen die zich op dit gebied willen oriënteren, benevens voor hen die hun eigen ervaring aan die van de schrijver willen toetsen.

J. C. C. Rupp

Prof. Dr Th. J. G. Locher. INLEIDING TOT HET DENKEN VAN TOYNBEE.

Uitg. Born, Assen. f 1,60.

Dit deeltje uit de bekende serie „Hoofdfiguren van het menselijk denken” geeft een beknopt maar helder overzicht van de wat schematiserende visie van Tonbyee op de geschiedenissen der menselijke culturen. Locher waardeert het dat Toynbee geen determinist is als hij toch enigszins wetten van het verloop ener cultuur opspoort. Hij staat echter nog al kritisch tegenover de resultaten van deze gigantische, de wetenschap vaak overschrijdende visie op het historisch verloop.

P.J.R.A.

Henry Sloane Coffin. HET AVOND-MAALS-GEHEIM DER PREDIKING

Nijkerk 1957. f 5,25.

Uitg. Callenbach N.V.

Dit boek van 96 blz. geeft een vertaling van het boek „Communion Through Prea-

ching” dat in 1952 gepubliceerd werd door Coffin, een veteraan-prediker van een Presbyteriaan Church te New York. Coffin die ook jarenlang assistent-hoogleraar in de praktische theologie was, geeft in dit boek 4 colleges die hij op uitnodiging hield.

Het is een sympathiek boek. De titel geeft als thema aan de gedachte dat „de bedoeling van elke preek is een gelegenheid te scheppen voor de mens om met God door Christus in onmiddellijke gemeenschap te treden” (blz. 14).

Hij ziet de prediking dus niet als een pedagogische toespraak of iets dergelijks, maar als heilsmiddel in Gods hand, — al zijn de formuleringen in dogmatisch opzicht niet scherp, alleen reeds gezien het merkwaardige woord „onmiddellijk”. Hij is goed bijbels georiënteerd, niet fundamentalistisch maar toch ook bepaald niet moralistisch (vgl. blz. 51). De uiteenzettingen zijn niet erg systematisch, wel rijk gestoffeerd met „stories” en afgewisseld met korte preekvoorbeelden over vaak originele teksten. De vertaling is wel goed, al is het woord „vrijzinnig” op blz. 27 voor ons toch wel verwarrend.

P.J.R.A.

Gedachtenwisseling over positie en problemen van de Gereformeerde Bond in de Hervormde kerk, tussen Dr H. Berkhof en Ds G. Boer.

Boekencentrum, Den Haag 1957. f 2,50

Over dit belangwekkende boekje kunnen wij kort zijn omdat de lezers de vier eerste brieven, zowel van Dr Berkhof en van Ds Boer, kennen als lezers van „Woord en Dienst”, waarvoor ze geschreven werden. Ze hebben indertijd zeer de aandacht getrokken, veel opheldering gebracht en daarom is het nuttig dat ze nu apart uitgegeven worden. Er zijn nu nog een tweetal (ongepubliceerde) brieven aan toegevoegd, n.l. over ontdekkende prediking. Dr Berkhof exegetiseert de tekst: „Stelt uzelf op de proef, of gij wel in het geloof zijt, onderzoek uzelf” en legt uit dat het door Paulus gewenst zelfonderzoek juist nodig was bij degenen die Paulus niet als prediker aanvaardden, die dus tekort deden aan het objectief geldige. Ds Boer antwoordt daar ook wel boeiend op. De beide laatste brieven zijn bepaald een verrijking van het geheel. Zulke edele puntige discussies moeten wij meer hebben.

P.J.R.A.

Jean Daniel Benoit. CALVIJN ALS ZIELSZORGER.

Nijkerk, 1957 f 12,50

Uitg. Callenbach N.V.

De Straatsburgse hoogleraar Benoit heeft in dit forse boek Calvin als zielzorger getypeerd aan de hand van talloze citaten uit de vele brieven die Calvin naar tal van personen schreef. De reformatorische arbeid en invloed van Calvin in Europa is niet te denken zonder deze voortdurende correspondentie met vaak leiding gevende mannen en vrouwen. Inderdaad blijkt uit deze brieven vaak heel praktisch en concreet wat het Calvinistisch Christen-zijn inhoudt, wat de visie, de vermaningen en raadgevingen van Calvin uiteindelijk zijn. De „Institutie” toont op menig punt niet zo helder en plastisch de aard van het Calvinisme als deze brieven.

Wij krijgen geen één brief in zijn geheel te lezen (wat toch ook wel jammer is) maar wel citaten die goed passen in het betoog over de verschillende aspecten van Calvijn's zielzorg. Deze kant van Calvijn's arbeid zal voor velen nogal nieuw zijn. De brieven zelf onthullen niet veel nieuws, maar zijn toch belangwekkend vanwege het sonore geluid van Calvin zelf en vanwege de ontzaglijke dramatiek van de tijd waarin ze geschreven werden.

Prof. Smelik schreef een mooie uitvoerige inleiding waarin hij Calvijn's brieven typeert, zeer waardeert en toch ook wel bezonnen kritiseert.

Voor al een (ten dele tijd-bepaald) gebrek aan psychologisch inzicht maakt Calvijn's oordeel vaak harder dan verantwoord is, vooral in brieven die hier niet geciteerd worden.

De vertaling is goed en laat de brieven een eigen klassieke stijl behouden.

P. J. Roscam Abbing

Karl Barth. THEOLOGISCHE FRAGEN UND ANTWORTEN.

E. V. Zollikon, Bazel 1957 f 20,75.

Na de bundel voordrachten van 1925, „Das Wort Gottes und die Theologie” en van 1928, „Die Theologie und die Kirche” is dit de derde bundel van Barth. In deze „Gesammelte Vorträge” vindt men nu bijeen: een briefwisseling met von Harnack uit 1923, 4 artikelen nog uit „Zwischen den Zeiten”, 7 Heften uit de serie „Theologische Existenz heute” en nog 3 elders gepubliceerde voordrachten. De keuze wordt niet uitgelegd. Minder belangrijke Heften heeft men weggelaten, maar zür belangrijke Heften heeft men ook weggelaten, als bijv. Heft 32: Evangelium und Gesetz. In elk geval is dit een bijzonder waardevol boek geworden. Zelfs wie vele voordrachten kent en heeft, zal blij zijn met deze bundel. Alleen reeds de Latijnse letter, waarin dit boek gedrukt is, maakt dat deze lectuur prettiger is dan die van de oorspronkelijke uitgaven in Gotische letter.

Barth is niet het minst in zijn voordrachten. Het is niet de bedoeling de inhoud der referaten te recenseren. Aanbevolen.

P.J.R.A.

BOEK EN BEJAARDE.

Dit geschriftje van 40 blz. werd door Boeken-centrum uitgegeven in opdracht van de Protestantse Stichting ter Bevordering van het Bibliotheekwezen en van de Lectuurvoorziening in Nederland. Het is bedoeld als advies aan allen die bibliotheken voor bejaarden verzorgen. Daartoe noemt het honderden titels van boeken die voor bejaarden geschikt zijn en, blijkens ervaring, ook veelvuldig door hen gevraagd worden. Het betreft meest romans en reisverhalen, maar ook religieuze lectuur en boeken over de natuur, over bezigheden, over ouderdom etc. Een waardevolle service!

P.J.R.A.

BOEKAANKONDIGING

Prof. dr G. Ch. Aalders, Commentaar op het Oude Testament, dl. II: Ezechiel, geb. f 18,50. Uitg. J. H. Kok N.V., Kampen.

Jkyr. C. M. van Asch van Wijck, Bisschop Azariah. Serie Wegenbouwers. Uitg. Raad voor de Zending van de Ned. Herv. Kerk. Ing. f 0,60. Een interessant werkje over de gepassioneerde strijder voor de eenheid der Kerk in India.

Ds R. Bijlsma, Bijbels Bestek. Uitg. Het Welredvenster, Baarn, ing. f 0,95.

Concordantie op den Bijbel, afl. 5 en 6. Uitg. J. H. Kok, Kampen, geb. f 18,50.

Prof. dr F. W. Grosheide, Commentaar op het Nieuwe Testament. Uitg. J. H. Kok N.V., Kampen, geb. f 19,25.

Prof. dr Th. L. Haitjema, De reformatie: toetssteen en krachtbron der oecumene. Ing. f 1,20.

A. M. Hoekendijk, Deze vrouw... Uitg. J. N. Voorhoeve, Den Haag, ing. f 2,90.

G. van Hoven, Zin der techniek. Christendom en maatschappij. Christ. Nationaal Vakverbond, Utrecht. Ing. f 0,75.

C. S. Lewis, Gods megafoon. Uitg. W. ten Have N.V., Amsterdam, geb. f 5,25.

Prof. dr A. van Selms, De rol der lofprijzingen. Boeken bij de bijbel-serie. Uitg. Bosch en Keuning N.V., Baarn. Geb. f 5,40, voor abonnees op de serie f 3,60.

L. Spelberg-Stokmans, Ziekzijn een.. zegen? Uitg. De Ploeg, Utrecht. Ing. f 0,70.

Ds W. de Weerd, Wat mij trok naar het Vrijzinnig Protestantisme. Uitg. De Ploeg, Utrecht. Ing. f 0,60.

Merkwaardig

Een kwestie van organisatie (of gebrek daaraan): „Door het plotselinge vertrek van Ds. B., die de werkzaamheden helaas niet met de collega's overlegde, kreeg ik deze week even plotseling vier trouwdiensten van hem over. Men dient er in het vervolg rekening mede te houden, dat de werkzaamheden van collega's, die het niet kunnen doen, door allen gezamenlijk zullen worden verdeeld”, een mededeling, die natuurlijk niet in het gemeenteblad thuisloost, maar in de kerkeraad.